

2010WMC03 bijlage 2

SAMENVATTING

Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg 2011

Met het provinciaal Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg 2011 geven Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht invulling aan de provinciale verantwoordelijkheden voor de jeugdzorg zoals neergelegd in Wet op de Jeugdzorg (art.32).

Het uitvoeringsprogramma is de concrete uitwerking van de voornemens uit het provinciale beleidskader Jeugdzorg 2009-2012 dat in 2008 door Provinciale Staten is vastgesteld. Het geeft aan in hoeverre vooruitgang is geboekt met het realiseren van deze beleidsvoornemens en bevat de voorgenomen activiteiten voor 2011. Het uitvoeringsprogramma 2011 borduurt voort op de *Kaderbrief Jeugdzorg 2011* (PS2010WMC10) zoals door Provinciale Staten op 28 juni is vastgesteld. In deze kaderbrief worden de voortgang en de actuele ontwikkelingen en voorgenomen activiteiten op hoofdlijn en prioriteiten voor 2011 geschetst.

In het provinciale beleidskader 2009-2012 is er voor gekozen om de Utrechtse jeugd centraal te stellen. Dit houdt in dat wij willen dat de jeugdzorg zo wordt uitgevoerd dat deze beantwoordt aan de wensen en mogelijkheden van het kind en hun gezin en kinderen zoveel mogelijk in staat worden gesteld om gebruik te maken van hun talenten. Daarbij wordt uitgegaan van de volgende belangrijke leidende principes:

- Het kind centraal: organiseren en handelen met het kind als uitgangspunt.
- Empowerment als grondslag van hulpverlening.
- Werken met bewezen effectieve interventies door professionals die een partnership aangaan met cliënten.

Het programma Utrechtse Jeugd Centraal (UJC) is de provinciale vernieuwingsagenda van de Utrechtse jeugdzorg en is integraal onderdeel van het Utrechtse jeugdbeleid en het uitvoeringsprogramma 2011.

Perspectief voor 2011: Verbinden en Borgen

De provincie legitimeert haar bemoeienis met de Utrechtse jeugd en Utrechtse jeugdzorg enerzijds vanuit de *Wet op de Jeugdzorg* en anderzijds vanuit haar *algemene provinciale taken en rollen*.

Vanuit de Wet op de Jeugdzorg heeft de provincie onder meer de hoofdtaken om de Utrechtse jeugdzorg te financieren en sturing te geven aan de uitvoering van de jeugdzorg. Ook draagt de provincie zorg voor een genoegzaam aanbod, kwaliteitsbewaking en borging en heeft zij een regiefunctie voor de gehele jeugdzorgketen.

Vanuit haar algemene provinciale taken en rollen heeft de provincie een *coördinerende, stimulerende en regisserende* rol. Daarbij is het uitgangspunt dat de provincie in actie komt wanneer zij of anderen daarbij een voor de provincie toegevoegde waarde ziet of zien. Vanuit deze laatste taak en rol heeft de provincie het initiatief genomen tot de opzet van het programma Utrechtse Jeugd Centraal, waarin innovatie en ontwikkelingsactiviteiten samen met relevante partners ter verbetering van de Utrechtse jeugd(-zorg) plaatsvinden. In het UJC heeft de provincie vooral een stimulerende en coördinerende rol en beperkt zij zich niet tot het terrein van de wettelijke jeugdzorgtaken.

Vanwege de in onder andere de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg geconstateerde knelpunten in de jeugdzorg heeft het rijk met provincies afspraken gemaakt voor de duur van twee jaar in de vorm van een *afsprakenkader (2010 – 2011)*. Hierin is zowel het budget voor twee jaar vastgelegd als de gewenste activiteiten en prestaties die nodig worden geacht om de jeugdzorg te verbeteren maar ook financieel beheersbaar te maken. De belangrijkste meerwaarde van het afsprakenkader is dat de te behalen resultaten met *alle* provincies zijn afgesproken en minder vrijblijvend zijn.

In de doelen en te behalen resultaten van het afsprakenkader zit een grote overlap met de gewenste verbeteringen en resultaten van het reguliere Utrechts jeugdzorgbeleid en het programma UJC. Zo zijn met name het versterken van de eigen kracht en mogelijkheden van het gezin zelf (empowerment) doelstellingen van zowel het afsprakenkader als het UJC, evenals het versterken van preventie en vroegsignalering en de invoering van effectieve methodieken.

Door het niet vrijblijvende karakter heeft het afsprakenkader een versnellende werking en geeft het richting en prioriteit aan de in het kader van het UJC voorgenomen activiteiten en gewenste verbeteringen. Het komt er voor de komende periode (tweede helft 2010 en 2011) vooral op aan, om de verschillende ontwikkelingen, afspraken, visies en initiatieven met elkaar te verbinden en de gewenste resultaten uit het Utrechtse provinciale beleidskader 2009-2013 te realiseren en de bereikte verbeteringen en behaalde opbrengsten vanuit het programma UJC duurzaam te borgen, zodat jeugdigen en hun ouders op een goede en adequate wijze worden geholpen, onafhankelijk van wie verantwoordelijk is voor de sturing en financiering van de jeugdzorg.

Stelselherziening

De Tweede Kamer heeft door middel van de Parlementaire werkgroep Toekomstverkenningen Jeugdzorg aangegeven, dat wat haar betreft alle jeugdzorg inclusief de jeugd-ggz en jeugd-lvg, onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid dient te komen.

Darmee is er een breed politiek draagvlak voor een stelselwijziging in de jeugdzorg, waarbij de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg naar gemeenten zal worden overgedragen. Deze overdracht zal zorgvuldig moeten gebeuren en mede vanwege de complexiteit van de jeugdzorg zal de overdracht nog enkele jaren duren. Het oude kabinet gaat uit van een fasegewijze overdracht:

- Tot 2014 vindt de overdracht plaats van de ambulante hulp naar gemeenten.
- Tot 2016 vindt de overdracht plaats van de vrijwillige gespecialiseerde jeugdzorg.
- Tot 2018 vindt de overdracht plaats van de taken in het gedwongen kader.

Regeerakkoord

Het huidige kabinet Rutte, heeft het advies van de parlementaire werkgroep Toekomstverkenningen Jeugdzorg overgenomen. In het regeerakkoord worden de volgende maatregelen aangekondigd:

- Er komt één financieringssysteem voor het huidige preventieve beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg, de jeugd-lvg en jeugd-ggz.
- Alle taken op het gebied van jeugdzorg worden gefaseerd overgeheveld naar de gemeenten. Het betreft hier: jeugd-ggz (zowel AWBZ als zorgverzekeringswet), provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdreclassering, jeugdbescherming en licht verstandelijk gehandicapte jeugd. Preventie en vrijwillige hulpverlening wordt in goede afstemming met gedwongen hulpverlening georganiseerd door (samenwerkende) gemeenten.
- De Centra voor Jeugd en Gezin die inmiddels gerealiseerd zijn, zullen bij de overheveling naar de (samenwerkende) gemeenten gaan dienen als front office voor alle jeugdzorg van de gemeenten.

Uit de financiële bijlage bij het regeerakkoord valt op te maken dat het kabinet er van uit gaat dat taken en bevoegdheden in 2015 zullen zijn overgeheveld. Overigens gaat wat het kabinet betreft de overheveling gepaard met een bezuiniging oplopend tot 300 miljoen euro en een substantiële verhoging van de ouderbijdrage bij een residentiële plaatsing.

Niet stilzitten maar vorm geven aan verandering...

Op dit moment is niet te voorzien hoe de toekomstige jeugdzorg er precies uit zal gaan zien. Duidelijk is dat in de landelijke politiek een keuze wordt gemaakt voor een grotere rol en verantwoordelijkheid voor gemeenten in het aanbieden van jeugd- en opvoedhulp.

Wij zullen de komende periode niet stilzitten en samen met de betrokken partners; onder andere de gemeenten, aanbieders van Jeugd & Opvoedhulp en bureau jeugdzorg, deze (andere) rol en verantwoordelijkheid voor de provincie, vorm en inhoud gaan geven. Voor 2011 betekent dit dat wij op basis van het afsprakenkader ambulant (intersectoraal) aanbod gaan inzetten zo dicht mogelijk in de

directe omgeving, waar de vraag zich voordoet. De eerste stap die wij in dit kader zullen gaan zetten is om met een aantal gemeenten verschillende pilots te starten, waarin intersectorale jeugd- en opvoedingshulp - met zo min mogelijk schotten en beperkingen - wordt ingezet voor die jeugdigen en gezinnen waar deze hulp het meest noodzakelijk en doeltreffend is.

De huidige onduidelijkheid over de precieze inrichting van het toekomstige jeugdzorgstelsel maakt dat het uitvoeringsprogramma 2011 op onderdelen nog niet concreet kan worden ingevuld, maar op tal van andere onderdelen wel, omdat de gewenste veranderingsrichting aansluit op de doelstellingen en beoogde resultaten die al in ons beleid waren opgenomen, waarbij wij voortborduren op het 'position paper' van het IPO, de afgesproken koers in het afsprakenkader, de provinciale sturingsvisie en de uitwerking in het programma UJC.

De komende jaren wordt er van betrokken partijen veel gevraagd om de op handen zijnde *transitie* - met alle onduidelijkheden die er nu nog zijn - tot een goed einde te brengen zodat jeugdzorgcliënten nog beter en eerder worden geholpen. Wij zullen onze eigen ambtelijke organisatie hiervoor zo optimaal mogelijk inrichten. Wij voorzien hierbij een verandering in rollen ten aanzien van onze huidige taken. In het programma UJC hebben wij nu vooral een stimulerende, coördinerende en faciliterende rol. Onder invloed van het afsprakenkader zullen wij ten aanzien van bepaalde thema's een meer sturende rol gaan innemen. Ten aanzien van de reguliere jeugdzorg zullen wij in toenemende mate onze partners betrekken om (delen van) de jeugdzorg op een adequate wijze over te kunnen dragen met het oog op de verwachte transitie.

Inzet voor 2011

Met de verdere uitwerking en de implementatie van het afsprakenkader geven wij gestalte aan de doelstelling om zoveel mogelijk kinderen in de thuissituatie te helpen. Door een grotere inzet op het preventieve beleid, het eerder aanbieden van ambulante trajecten en het versterken van de eigen kracht willen wij een verschuiving bewerkstelligen van residentiële hulp naar de lichtere vormen van hulp. In onderstaand schema zijn de speerpunten van onze inzet en diverse acties (op hoofdlijn) weergegeven.

Speerpunten voor de inzet in 2011

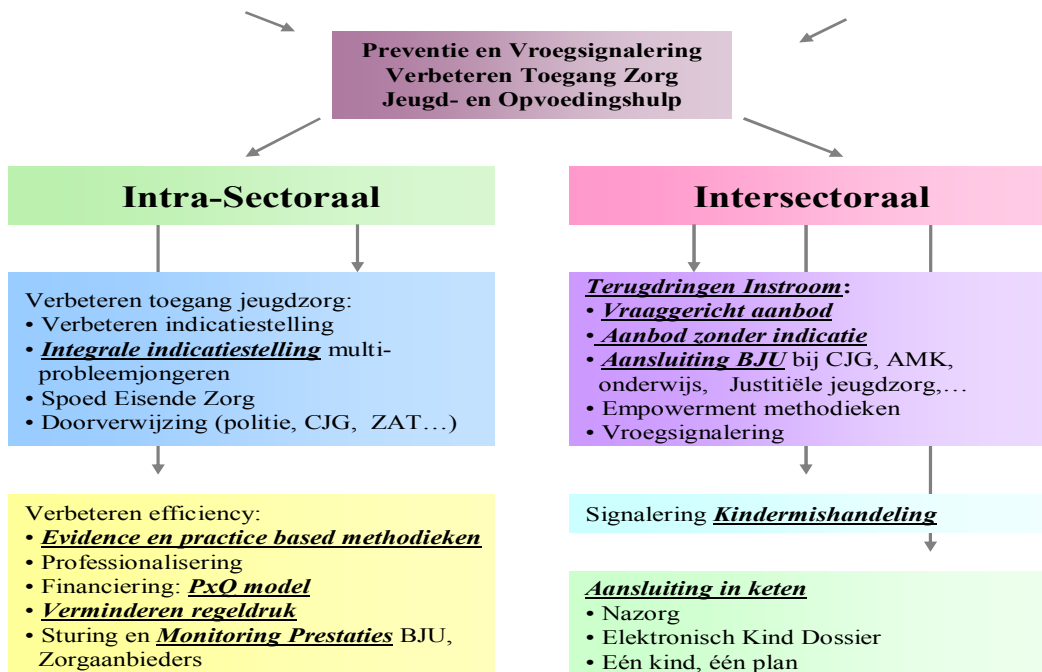
1. Het terugdringen van de instroom in de zwaardere vormen van Jeugdzorg
2. Het aanbieden van ambulante aanbod zonder indicatie in de directe omgeving van de cliënt
3. Inzet van evidence based en practice based methodieken
4. Implementatie van de nieuwe financieringsystematiek (P*Q+E)
5. Monitoring van de prestaties van de zorgaanbieders
6. Vermindering van ervaring regeldruk en bureaucratie met 25%
7. Het integraal aanbieden en organiseren van integrale zorg rondom het kind en het gezin
8. Aansluiting versterken tussen jeugdzorg en de aanpalende terreinen als onderwijs, CJG, justitiële jeugdzorg en aanpak huiselijk geweld

Taken Provincie BDU:

- BJU
- Inkoop zorgaanbod

Autonome Taken Provincie

- Utrechtse Jeugd Centraal
- Afsprakenkader

Preventie en vroegsignalering

Door goede preventie en vroegsignalering moet worden voorkomen dat jeugdigen te snel een beroep doen op zwaardere – en ook kostbaardere - vormen van hulp, maar moet er ook toe leiden dat daar waar hulp nodig is, dit snel wordt onderkend. Door de inzet van snelle, adequate en soms ook specialistische hulp kan zo erger worden voorkomen.

De provincie Utrecht wil hieraan een bijdrage leveren door ondersteuning te bieden bij de ontwikkeling van de Centra voor Jeugd en Gezin en een goede aansluiting te realiseren met deze CJG's vanuit de provinciale jeugdzorg. Ook het stimuleren van een integrale, sluitende ketenaanpak voor multi-problematiek en het gebruik van instrumenten voor preventie en vroegsignalering behoren tot de doelstellingen. Daarnaast wordt ernaar gestreefd een sluitende aanpak ter voorkoming van kindermishandeling te realiseren.

Enkele voorbeelden van activiteiten die een bijdrage leveren aan de preventie en vroegsignalering van problematiek zijn het invoeren van de methodiek Triple P, het uitvoeren van de pilots de Utrechtse School en Wrap Around Care, en het bieden van ondersteuning aan gemeenten en CJG's door twee CJG aanjagers. Ook worden er afspraken gemaakt rondom de deelname van BJU en provinciale zorgaanbieders aan de Zorg en Advies Teams (ZAT's) die inmiddels op veel basis- en middelbare

scholen en ROCs in werking zijn. Ook diversiteit en interculturalisatie van de zorg en CJG's staat hierbij op het programma. De Provincie Utrecht is ook betrokken bij de signalering en aanpak van kindermishandeling. De provincie ondersteunt de ontwikkeling en uitvoering van het plan van aanpak voor signalering van kindermishandeling bij huisartsen, en legt verbinding met gemeenten en CJG's in het kader van de landelijke invoering van de Raak methode.

Tot slot is de provincie ook betrokken bij de aansluiting van het zorgaanbod en de justitiële keten, bijvoorbeeld door het opnemen van het doel tot het verbeteren aansluiting van Bureau jeugdzorg op veiligheidsketen in de voortgangsgesprekken en afspraken tussen BJU en de provincie.

Toegang tot de jeugdzorg: 'Snel de juiste hulp'

Een adequate toegang tot hulp is essentieel voor de cliënt en de beantwoording van de hulpvraag. De toegang moet goed bereikbaar zijn voor alle doelgroepen en er moet adequaat beoordeeld worden of de cliënt op de juiste plek is en of er direct hulp geboden dient te worden vanwege een acute crisissituatie. Dit dient zo snel als mogelijk te gebeuren, met als belangrijkste uitgangspunt de veiligheid van het kind.

De provincie wil de zorg meer aan laten sluiten op de vraag van de cliënt. Zij streeft naar meer samenwerking tussen sectoren, een betere kwaliteit en effectiviteit van de zorg en een doelmatige inzet van zorg, die voldoet aan professionele standaarden. Hieraan wordt bijgedragen door het besluit van de provincie om vanaf 2011 de duur en omvang van de te verlenen hulp als verplichting uit het indicatiebesluit te schrappen.

Daarnaast worden er door de provincie afspraken gemaakt met de betrokken partijen, onder andere met Bureau jeugdzorg over het werken met de STEP en het Deltaplan, en met de zorgaanbieders over de implementie van de methodiek Signs of Safety en de verbetering van de spoedeisende zorg.

Jeugd- en opvoedings hulp

De provincie Utrecht heeft structurele subsidierelaties met 13 aanbieders van jeugd en opvoedhulp, waarmee zij op basis van een vraaganalyse en een inkoopadvies van BJU jaarlijks productie en prestatieafspraken mee maakt. De provincie stuurt op het aanbod op basis van de sturingsvisie. In 2011 zal in de vorm van een pilot de nieuwe bekostigingssystematiek P*Q worden uitgevoerd, waarna deze systematiek bij alle zorgaanbieders zal worden ingevoerd. Daarnaast maakt de provincie afspraken met gemeenten en het zorgkantoor over de structurele invoering van de Wrap Around Care aanpak, en worden pilots uitgevoerd naar mogelijk succesvolle vormen van hulpverlening zoals Eén Kind, één Plan en gezinscoaching. Deze pilots hebben allen tot doel een integraal zorgaanbod te creëren dat past bij de problematiek van het kind en zijn gezin, zodat problemen beter en sneller kunnen worden aangepakt en zwaardere hulp voorkomen kan worden. Professionalisering van het werkveld en het gebruik van effectieve methoden is dan ook een belangrijk punt voor 2011. De provincie maakt afspraken met de zorgaanbieders over uniformering en normering van het gebruik van de landelijke prestatie-indicatoren, en met BJU over HKZ-certificering in 2011.

Overige thema's

De provincie heeft een aantal wettelijke taken om de positie van cliënten in de jeugdzorg te versterken. Dit doet de provincie door verdere versterking van cliënten- en kwaliteitsbeleid bij Bureau jeugdzorg en de zorgaanbieders, en door het kwalitatief verbeteren van medezeggenschap en de inzet van vertrouwenspersonen. Zo wordt de structurele borging van het platform JIJ Utrecht ondersteund, evenals de professionalisering van de JIJ-meter als sturingsinstrument.

Daarnaast worden er ook diverse projecten, bijvoorbeeld omtrent nazorg en pleegzorg, ondersteund en is er aandacht voor het thema diversiteit, ook in het kader van cliëntenparticipatie.

Tot slot streeft de provincie ernaar om kennis over de jeugdzorg te verspreiden en medewerkers van diverse organisaties verbinding met elkaar te laten maken. Zo wordt ook in 2011 de week van de

Jeugdzorg georganiseerd, zal er een grote eindconferentie UJC plaatsvinden en vinden er diverse kennisateliers plaats die samen met de zorgaanbieders worden georganiseerd rondom een thema dat zij belangrijk vinden.

Financiën

In het kader van het afsprakenkader provincie-rijk zal de brede doeluitkering jeugdzorg in 2011 stijgen naar € 79.771.897, exclusief de middelen Jeugdreclassering en Jeugdbescherming. Voor het programma UJC is in 2011 minstens €4.634.000, eventueel aangevuld met de resterende middelen uit 2010.